

*Шевченко Захар Євгенійович,
студент 1 курсу магістратури
спеціальності «Психологія»*

*Науковий керівник:
доктор психологічних наук, професор
Ставицька Світлана Олексіївна*

«Детермінанти професійного вигорання вихователів закладів дошкільної освіти»

Сьогодні питання професійного вигорання не є одним із провідних та добре досліджених у психології, однак, воно є досить актуальним, з урахуванням сучасного темпу життя людей, що зумовлює цікавість науковців та сприяє активізації вивчення вказаної проблеми.

Кожна професія має низку особливостей. Для вихователів закладів дошкільної освіти є характерним емоційне напруження, що пов'язане з відповідальністю за життя та здоров'я дітей. Це підвищує кількість стресових ситуацій. Також важливим для педагогічної діяльності є постійний розвиток та підвищення рівня кваліфікації. А це, як відомо, вимагає багато часу та енергії.

Ще варто звернути увагу на взаємини між працівниками у колективі. Конфлікти з колегами виснажують і теж можуть стати причиною професійного вигорання [2].

Переглядаючи літературні джерела щодо вивчення заявленої проблеми варто дати визначення самому поняттю «професійне вигорання». Так К. Маслач і С. Джекон розглядали вигорання як відповідь на довготривалі професійні стреси у міжособистісній комунікації, що включає в себе 3 компоненти: емоційне виснаження, редукцію професійних досягнень та деперсоналізацію [3]. Бойко описує професійне вигорання як, вироблений особистістю, психологічний захисний механізм, що проявляється у формі часткового або повного виключення емоцій у відповідь на психотравмуючий вплив [1].

А. Пайнз і Е. Аронсон розглядають емоційне вигорання як наслідок перевтоми, яка може зустрічатися в будь-якій професії, а також за межами трудової діяльності [4].

Щодо самого дослідження детермінантів професійного вигорання, то, ознайомившись з результатами багатьох з них, можна сказати, що на сьогодні є багато співробітників дитячих садочків, для яких характерний достатньо високий рівень вигорання, який проявляється у низькій мотивації до роботи, в емоційному виснаженні, пасивності.

За даними досліджень найбільше несповдоволення серед працівників дитячих освітніх закладів викликає робоче навантаження. Сучасні вимоги до вихователів є дещо завищеними. Адже вихователь повинен не тільки проводити заняття з дітьми, а й планувати розпорядок дня, забезпечувати ігрову діяльність, організовувати різні заходи, концерти до свят, підтримувати комунікацію з батьками... Також високий рівень незадоволення спостерігається щодо заробітної плати. І це дійсно так, адже оплата працівників дитячих освітніх закладів – мінімальна. Тому не викликає здивування, що вихователь сьогодні не відчуває себе значущим, що, в свою чергу, відображається на мотивації. Також, викликає занепокоєння та невдоволення почуття несправедливості оскільки праця педагогів, їх внесок в розвиток майбутніх поколінь оцінений несправедливо, що проявляється у низькій соціальній та економічній підтримці. Виходячи з вищезазначених чинників найбільш вираженими детермінантами професійного вигорання є робоче навантаження, справедливість та рівень заробітної плати.

Отже, сучасна ситуація в дитячих освітніх закладах є сприятливою для вигорання працівників. Низька оплата праці, недостатня соціальна підтримка негативно впливають на вихователів, їх мотивацію та зацікавленість у продуктивній праці. Перенавантаження, часті зміни освітньо-виховних програм теж можуть стати причиною професійного вигорання.

В ході досліджень було виявлено, що працівники ДЗО з достатньо високим рівнем професійного вигорання мають також високі рівні деперсоналізації та емоційного

виснаження. Все це, в свою чергу, негативно впливає на працездатність вихователів, на їх взаєминах з колегами та ставлення до дітей.

Тож вказана проблема потребує більш глибокого та детального вивчення, щоб на основі здобутих знань розробити нові методики профілактики та подолання професійного вигорання, щоб забезпечити гідну працю освітян загалом.

Список використаної літератури:

1. Бойко В.В. Энергия эмоций в общении: взгляд на себя и других М.: Информационно-издательский дом «Филинь», 1996.
2. Водопьянова Н. Синдром выгорания: диагностика и профилактика. Питер; СПб., 2008. 258с.
3. Maslach, C., & Jackson, S. E. (1981). The measurement of experienced burnout. *Journal of Occupational Behavior*, 2, 99-113. doi:10.1002/job.4030020205
4. Pines, A., & Aronson, E. (1988). *Career Burnout: Causes and Cures*. New York: Free Press.